

બેઝિક ઇંગ્લિશનો પહેલો પાઠ

“હું હવે અંગ્રેજી શીખી શકીશ કે નહિ ?

અને શીખી શકું તો શી રીતે ? કેટલા વખતમાં ?”

આવા વર્ષો જુના પ્રશ્નોનો હિસાબ જવાબ

તમને આ પુસ્તિકાનાં પાનાંઓમાંથી મળશે.

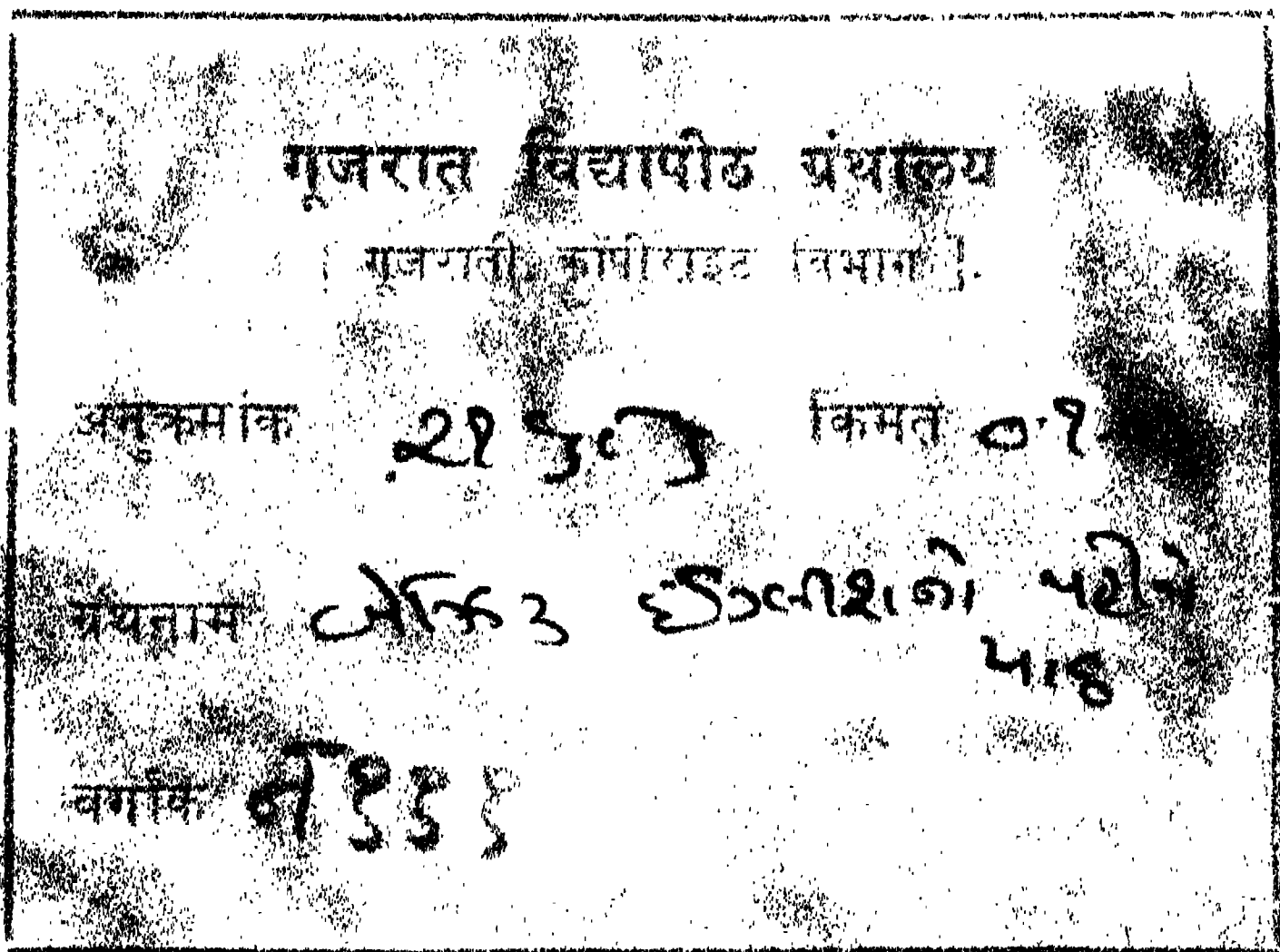
BASIC ENGLISH CLASS

LATHI • Kathiawar

[અમારા જુદા જુદા વાચકોને કરવાની વિનંતિ અહીં એકી સાથે કરીએ છીએ.]

જુના આહુકોને : શરૂઆતની થોડી અનિયમિતતા આપે ઉદારતાથી નભાવી લીધી તે બદલ આભાર. એ સિવાય પુસ્તકોથી આપને સંતોષ થયો હોય તો આપના મિત્રોને જલામણ કરશો. અસંતોષ થયો હોય તો તેના કારણ તરફ અમારું લક્ષ્ય એવું થશે.

કોર્સમાં જોડાએલાઓને : જેમના પાઠ અનિયમિત આવે છે તેમને અમે પત્રદ્વારા જીએ.

કોની
પારેક
જાતાં
હોય
યમાં

સથી
તેમાં
પેદા

માર,

જ
ખે

વાચકોને : બેઝિકમાં સસ્તું વાચન આપને થોડાંધ જોઈએ છે, પણ એ માટે થોડી ખામોશ રાખવાની અમે વિનંતિ કરીએ છીએ. એ જરૂરિયાત અમારા ધ્યાન બાહાર નથી.

અવિષ્ણના આહુકોને : અમારા દર પચાસ આહુકે એક આહુકને અમારાથી અસંતોષ થાય છે એમ અમારું રેકર્ડ કહે છે. આથી આપ એ ૧ હશે કે સંતોષ પામતા ૪૯ માંહેના હશે, એ જાણ્યા પહેલાં અમે આપને મોટાં વચન આપી શકતા નથી. પણ એટલું તો જરૂર કહીશું કે વધુ જગર ન ચાલે તો પહેલો 'સેટ A' તો મંગાવી જુઓ ! ધાળી મહેનતે તૈયાર થએલ એ બસ્સો ઉપરાંત પાનાનું મેટર તમને વધુ નહિ તો એની કિંમત જોડવો લાભ તો અવશ્ય આપી રહેશે.

સંચાલક

વાચકને સૂચના

- ૧ અમારી બેઝિક ઇંગ્લિશ ગ્રંથમાળાનાં પુસ્તકોની મદદથી પોતાની જાતે બેઝિક કેમ શીખાય તેનો પહેલો પાઠ પૂરતો નમૂનો આ પુસ્તક પૂરો પાડે છે.
- ૨ આથી જે કોઈ આ એક પાઠ શીખી શકે તે આ પ્રમાણે 'બેઝિક સ્ટેપ' બાય સ્ટેપ'ના ૩૦ પાઠ પણ શીખી લઈ બેઝિકમાં નિપુણતા થઈ શકે.
- ૩ જેમની એટલી બધી હિંમત ન ચાલતી હોય તેઓ શરૂઆતમાં અમારા 'સેટ A' ની મદદથી પહેલા ૧૦ પાઠ પૂરતી જ અજમાયશ પણ લઈ શકશે.
- ૪ ખ્યાલમાં રહે કે આગળ વધતાં પાઠોની ભાષા અધરી થતી જાય છે. પણ તેની સાથેસાથ શીખનારની શક્તિ પણ વધતી જતી હોય છે. એટલે છેવટે તો આ એક પાઠ શીખતાં જેટલા દિવસ લાગે એટલા મહિનામાં તમે સંપૂર્ણ બેઝિક શીખી શકો.

[સામેના પાના ઉપર પહેલો પાઠ આપ્યો છે. એ પાઠ વાંચ્યા પહેલાં તમે “બેઝિક ઇંગ્લિશ પ્રાથમિક પરિચય” તથા “ટાઈમ ટેબલ” એ બે પુસ્તકો વાંચી જાઓ. પછી તમારે એ પાઠમાં આવતા શબ્દો શીખી લેવા જોઈએ. એ શબ્દોનું લિસ્ટ તમને “ગાઈડ ટુ બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ: ભાગ ૧”માં પૃ. ૧૫-૧૬ ઉપર નીચે મુજબ મળશે.]

સ્હેલા શબ્દો : Body, chest, face, hand, head; part, side; right-left, straight.

અધરા શબ્દો : Arm, chin, ear, eye, finger, knee, leg, mouth, nose, thumb, tongue; back, front, bent, opposite.

ખાસ જરૂરી શબ્દો : A-an, the, is, and; have, put, take; at, between, in, off, on; I, this, that, my.

[હવે આ બધા શબ્દોના ઉચ્ચાર તથા અર્થ તમે “સંપૂર્ણ બેઝિક શબ્દકોશ”માં જોઈ તેનું નીચે મુજબ લિસ્ટ તૈયાર કરી શકશો:]

This (ધિસ) આ
Is (ઈઝ) છે
My (માય) મારો-
મારી-મારું
Body (બોડી) શરીર
Head (હેડ) માથું
Face (ફેઈસ) ચહેરો
I (આઈ) હું
I have (આઈ હવ) મારી પાસે છે.
A (અ) એક
Nose (નોઝ) નોઝ
And (અન્ડ) અને
Chin (ચિન) હાડપણની
Mouth (માઉથ) મોઢું
Between (બિટ્વીન) વચ્ચે

Tongue (ટન્ગ) જીભ
In (ઈન) માં, અંદર
Part (પાર્ટ) ભાગ
The (ધી) તે, મુકરર
વસ્તુ બતાવે છે.
Front (ફ્રન્ટ) આગલો ભાગ
Back (બેક) પીઠ
chest (ચેસ્ટ) છાતી
At (અટ) એ, સ્થળે
Right (રાઈટ) જમણું
Side (સાઈડ) બાજુ
Opposite (ઓપો-
ઝીટ) સામેનું
Left (લેફ્ટ) ડાબું
Arm (આર્મ) હાથ,
ખોંચો

Leg (લેગ) પગ
Knee (ની) ઘુંટણ
Finger (ફિંગર) આંગળી
Thumb (થમ) અંગુઠો
Hand (હેન્ડ) હાથ
Bent (બેન્ડ) વળેલું
Straight (સ્ટ્રેટ) સીધું
Put (પુટ) મૂકવું
On (ઓન) ઉપર
Take (ટેઈક) લેવું
Off (ઓફ) થી, ઉપરથી
Eye (આઈ) આંખ

[સામે જણાવ્યા પ્રમાણે શબ્દો શીખ્યા પછી હવે તમે 'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ'નો આ પહેલો પાઠ વાંચી શકશો, એટલું જ નહિ પણ વાંચવા સાથે તેનો અર્થ પણ કરી શકશો. તમે કરેલો અર્થ એક કાગળ પર લખી લો. અને પછી પાછળ અર્થ આપ્યો છે તે સાથે સરખાવી જુઓ.]

1. THE BODY

This is my body.

This is my head. This is my face. I have a nose and a chin. My mouth is between my nose and my chin. I have a tongue in my mouth.

This part is the front. This part is the back. My chest is at the front.

This is the right side. The opposite side is the left side. The right arm is at the right side. The left arm is at the left side. This is my right leg. This is my left leg. This is my knee.

This is a finger. This is a thumb. I have a thumb and fingers on my hand. This finger is bent. That finger is straight.

I put my right hand on my head. I take my right hand off my head. I put my right thumb in my left hand. I put my right hand on my right eye. I put my left hand on my left ear.

[તમે પહેલો પાદ શીખો ત્યારે ભૂલ થવાનો સંભવ ક્યાં છે તે તમારા પહેલાંથી જ અમે જાણી લીધું છે. આથી “ગામ્હ દુ બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ: ભાગ ૧”માં દરેક પાઠના અર્થ નીચે પ્રમાણે આપ્યા છે તેમાં શરૂઆતમાં જ અધરા ભાગ અંગ્રેજીમાં બતાવ્યા છે, અને પછી પાઠના તરજુમામાં એ બધા ભાગનો તરજુમો ભારે અક્ષરોથી છાપેલો છે]

૧ શરીર

Is – I have – a nose – between – the front – the back – the right side – at the right side – on my hand – off my head – in my left hand.

આ માથે શરીર છે.

આ માથે માથું છે. આ મારો ચહેરો છે. મારે નાક અને હડપચી છે. માથે મોઢું મારા નાક અને હડપચીની વચ્ચે છે. મારા મોઢામાં મારે જીભ છે.

આ ભાગ આગળનો છે. આ ભાગ પીઠ છે. મારી છાતી આગળના ભાગ ઉપર છે.

આ જમણી બાજુ છે. સામેની બાજુ તે ડાબી બાજુ છે. જમણો હાથ જમણી બાજુએ છે. ડાબો હાથ ડાબી બાજુએ છે. આ મારો જમણો પગ છે. આ મારો ડાબો પગ છે. આ મારો ધૂંટણ છે.

આ એક આંગળી છે. આ અંગુઠો છે. મારા હાથ પર અંગુઠો અને આંગળાં છે. આ આંગળી બજેલી છે. પેલી આંગળી સીધી છે.

હું મારો જમણો હાથ મારા માથા પર મૂકું છું. હું મારો જમણો હાથ મારા માથાથી દૂર લઇ લઉં છું. હું મારો જમણો અંગુઠો મારા ડાબા હાથમાં મૂકું છું. હું મારો જમણો હાથ મારી જમણી આંખ ઉપર મૂકું છું. હું મારો ડાબો હાથ મારા ડાબા કાન ઉપર મૂકું છું.

[તમે પહેલો પાઠ વાંચતાં શીખી લીધું. જે એટલેથી તમને સંતોષ થાય તો બહુ સારી વાત. આ જ પ્રમાણે જેમને ઓછો સમય ફાજલ હોય અથવા તો વધુ ઊંડા ઉતરવા ન માગતા હોય તેમને માટે દરેક પાઠનું આટલું જ્ઞાન બસ થઈ પડશે. પણ જે તમે અંગ્રેજી ભાષાની આંટીધુંટીમાં પડવા માગતા હો તો “બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ” વ્યાકરણ : ભાગ ૧” માં તમને આ પહેલા પાઠ ઉપર આટલું વિવેચન મળશે.]

1 THE BODY

1 This is my body : આ વાક્યમાં ‘is’ ક્યાં મૂક્યો છે તે જુઓ. આપણી ભાષામાં ‘છે’ છેલ્લો આવે, તે અહીં ‘This’ ની પછી તુરત મૂકાયો છે. [વળી જુઓ : 2 (11)]

જ વાક્યનો પહેલો અક્ષર ત્રીજો એખાસીડીનો છે તે જુઓ. બધાં વાક્યની શરૂઆત એમ જ થવી જોઈએ.

2 I have : આનો અર્થ ‘મારે છે’ અને ‘મારી પાસે છે’ એમ બે રીતે થાય છે. જેમકે : I have a nose = મારે નાક છે. I have four rupees = મારી પાસે ચાર રૂપિયા છે. [ઉપરાંત જુઓ 2 (3)]

જ આમ જ્યાં જ્યાં એક જ શબ્દના બે અર્થ થતા હોય ત્યાં કયો અર્થ લાગુ પડે તે અનુપ્રાસ ઉપર આધાર રાખે છે, અને એ નિર્ણય દરેક જણે પોતાની જ બુદ્ધિથી કરવો જોઈએ.

3 a nose : અંગ્રેજીમાં જે વસ્તુઓ એક બે ત્રણ એમ ગણી શકાય એવી હોય, અથવા તો બીજી એ જાતની વસ્તુથી સ્પષ્ટરીતે છટી પાડી શકાય એવી હોય, એના નામની પહેલાં એકવચનમાં ‘a’ અથવા ‘an’ મૂકાય છે. પણ જે તેની પહેલાં my કે that જેવો શબ્દ આવ્યો હોય તો પછી આવા ‘આર્ટીકલ’ લગાડવાની જરૂર ન જ રહે.

‘a’ ક્યાં લગાડવો અને ‘an’ ક્યાં લગાડવો એ પ્રશ્નના જવાબમાં માત્ર એટલું જ કહેવાનું કે શબ્દનો ઉચ્ચાર ગુજરાતી લિપિમાં લખતાં જે તે ‘અ, આ, ઈ, ઉ’ વગેરેથી શરૂ થતો હોય તો ‘an’ લગાડવો, અને ‘ક’ થી ‘જ’ સુધીના કોઈ અક્ષરથી શરૂ થતો હોય તો ‘a’

લગાડવો. આથી જ an hour, a European, a university, વગેરે ઉદાહરણો બને છે. [વંધુ માટે જુઓ : 2 (9)]

4. my : આ એક જ શબ્દ ‘મારો,’ ‘મારી,’ ‘મારું,’ ‘મારા’ એ બધા માટે ચાલી શકે છે. અને આ જ પ્રમાણે પૂંઠાના જ થા પાના પર ‘સર્વનામનાં રૂપ’ આપ્યાં છે તેમાં ત્રીજા ખાનામાં my સાથે મૂકેલા બાકીના બધા શબ્દોનું સમજવું.
5. between : આવા શબ્દોને આપણે ગુજરાતીમાં નામયોગી અવ્યય કહીએ છીએ, કેમકે તે બે નામ વચ્ચે સંબંધ બતાવતા હોય છે. આવા શબ્દોને ગુજરાતીમાં આપણે નામની પછી મૂકીએ છીએ, પણ અંગ્રેજીમાં તે નામની પહેલાં મૂકાય છે. આટલી સાદી વાત પાકી ન સમજાયાથી શીખનારાઓને પાછળથી કેટલીક નકામી મૂંઝવણ થાય છે. માટે આ જાતના શબ્દોનો જ્યારે જ્યારે પરિચય થાય ત્યારે તેની આ ખાસીઅત યાદ રાખવી. બેઝિકમાં આ ખાસીઅતવાળા માત્ર ૨૫ શબ્દો છે: About, across, after, against, among, at, before, between, by, down, from, in, off, on, over, through, to, under, up, with, as, for, of, till, than.

હવે આપણે આ શબ્દોની ખાસીઅતનાં થોડાં ઉદાહરણો જોઈએ:

ટેબલ ઉપર=on the table

ચોપડીમાં=in the book

નાક નીચે=under the nose

(મારા નાક અને દાઢી) વચ્ચે=between (my nose and my chin)

6. the front—the back—the right side : ઉપર કલમ ૩માં ‘a’ અને ‘an’ની વાત કરી એવો જ ‘the’ પણ આટીકલ છે. ફેર માત્ર એટલો કે ‘a’ અને ‘an’ કોઈ એક વસ્તુનું સૂચન કરે છે, ત્યારે ‘the’ અમુક ચોક્કસ વસ્તુ સૂચવે છે. આથી જ્યારે કોઈ નામ એવી રીતે વપરાય કે તે જે ચોક્કસ વસ્તુને લાગુ પડતું હોય તેને સાંભળનાર અચૂક સમજશે એમ યોલનાર ખાત્રીપૂર્વક માનતો હોય, ત્યારે તે યોલવામાં ‘the’ વાપરે. આથી વાતચીતમાં કે લખાણમાં કોઈ વસ્તુનું નામ એક વખત આવી ગયું હોય અને પછી ફરીથી આવે ત્યારે તેની પૂર્વે ‘the’ મૂકાય. [જુઓ: 2 (2), ૩ (1), 4 (21)]

આ બધી વાત એકી સાથે સમજાય એવી નથી. પરંતુ હવે પછી ન્યાં ન્યાં 'the' જુઓ ત્યાં ત્યાં લેખક કયી જાતની નિશ્ચિતતા બતાવવા માગે છે તેનો ખ્યાલ કરતા રહેશો. એટલે 'the' ક્યાં વપરાય તે સમજમાં આવી જશે. એટલું તો સમજી શકાશે કે 'a'ની માફક 'the' પણ 'my' 'that' જેવા શબ્દની પૂર્વે ન આવી શકે.

7. at the right side : અંગ્રેજીમાં ત્રણ શબ્દો : at, on, in સ્થાન બતાવે છે. એનો ગુજરાતી અનુવાદ કરવામાં તો જરાય મુશ્કેલી નથી પડતી. પણ વાક્યમાં વાપરવા હોય ત્યારે એકને બદલે બીજો મૂકાઈ જાય છે. એ ભૂલ ન થાય એ માટે એ ત્રણેની મર્યાદા સમજી લેવી જોઈએ. તે નીચેનાં ચિત્રોથી સમજાશે : [વધુ માટે જુઓ : 6 (5)]

- (a) at a point at
 (b) on a line on
 (c) in a circle in

આપણી કલ્પનાને સહેજ આગળ લંબાવીને સમયને લગતા શબ્દોને પણ આમ ચિત્રદૃષ્ટિએ જોઈ શકાય, અને તેથી યોગ્યતા મુજબ તેની પૂર્વે at, on, in, વાપરી શકાય. [જેમકે જુઓ : 4 (2) વગેરે.]

8. fingers : અંગ્રેજીમાં બહુવચન 's'થી સૂચવાય છે. કેટલાક એવા શબ્દો છે જેમાં આ 's' લગાડતાં થોડો ફેરફાર કરવો પડે. [જુઓ : 5 (8) અને કેટલાક એવા પણ શબ્દો છે કે તેનાં બહુવચન જુદી રીતે જ થાય. [જુઓ : 5 (7), 5 (17), 5 (20).] અને કેટલાક શબ્દો હંમેશાં અમુક વચનમાં જ વપરાય છે. [જુઓ : 3 (3)]

9. on my hand : ઉપર ૭ જુઓ. 'હાથને છેડે' કહેવું હોત તો 'at' વાપરીને 'at the end of the hand' એમ કહેવું પડત. પણ અહીં તો માત્ર હાથ ઉપરનું સ્થાન 'હાથ ઉપર' 'હાથે' બતાવવાનો જ હેતુ છે. માટે 'on' વાપર્યો છે.

10. Take () off my head : આ વાક્યની રચના જરા અધરી પડશે, પણ વાક્યના આમ ભાગ પાડો :

I take my right hand=હું મારો જમણો હાથ લઉં છું.
 off my head=મારા માથાથી દૂર.

હવે જોઈ શકારો કે આ વાક્યની રચના તેની પૂર્વેના વાક્ય 'I put my right hand on my head'થી જરાય જુદી નથી. અને છતાં વાક્ય શીખનારને અધરૂં લાગે છે, તેનું કારણ શું ?

એનું કારણ એ કે 'put on' નો અર્થ 'ઉપર મૂકવું' એ તદ્દન સીધું-સીધો છે. પણ 'take off' નો ગુજરાતી અનુવાદ 'થી લેવું' એમ નહિ પણ 'ઉપાડી લેવું' એમ આપણે કરવો પડે છે. કેમકે આપણી ભાષામાં એ વિચાર આ રીતે જ મૂકવો જોઈએ. અને આમ અંગ્રેજી અને ગુજરાતી ભાષારચનામાં મળતાપણું ન હોવાથી આપણને આ અંગ્રેજી અધરૂં પડે. પણ ખ્યાલમાં રાખવું ઘટે કે કોઈ અંગ્રેજ આપણી ભાષા શીખતો હોય તો તેને પણ 'ઉપાડી લેવું' નો તરજુમો 'take off'માં મૂકતાં ભેજું ચસકી જાય !

11. in my left hand : [જુઓ : I (7)]

જા પાછળ Notes માં જુઓ. આ પાઠમાં જે ખાસ ઉપયોગના શબ્દો શીખવાયા છે તે મથાળે 'a, the, is, and' એમ આપેલા છે. વળી છેડે એક બીજાથી વિરુદ્ધ શબ્દો 'this-that' વગેરે આપ્યા છે. આ જ પ્રમાણે બધા પાઠ માટે સમજી લેવું. શીખનારે બની શકે તો આ બધા શબ્દો ઉપરથી કલ્પિત વાક્યો બનાવવાં. બલે શરૂઆતમાં એ વાક્યો પાઠમાંનાં વાક્યોને મળતાં હોય. જેમકે પાઠમાં 'This is my body' છે. એમ : 'This is a garden' એવું વાક્ય તમે બનાવી શકો જ. વળી 'I put my right hand on my head' એ વાક્યને મળતું 'I put oil in my hair' એવું વાક્ય પણ તમે બનાવી શકો. આ બધી શક્યતાનું મૂળ કારણ એ છે કે અંગ્રેજી ભાષાના એ હજાર જેટલા શબ્દો આપણી ભાષામાં ઘર કરી ગયા છે. અને બેઝિકનો શોધક પોતે એ શબ્દોનો પ્રયોગ ન કરી શકે, કેમકે એને તો ૮૫૦ શબ્દોની પરમ શક્યતા બતાવવાની છે. પણ આપણે બેઝિકની બહારના એ શબ્દોનો પણ ખૂબ છૂટથી ઉપયોગ કરી શકીએ. અને તેથી પહેલો પાઠ શીખતી વખતે પણ શીખનારની પાસે શબ્દોનો ખૂબ મોટો સ્ટોક (આ stock શબ્દ બેઝિકમાં નથી !) છે. તેથી શીખનાર મગરબીથી કહી શકે કે 'I have a good stock of words.' એમાં જરાય ઓટું નથી. માટે ફેંક્યે રાખો.

સેટ 'A'

- જા બેઝિક પ્રાથમિક પરિચય
 - જા સંપૂર્ણ બેઝિક શબ્દકોશ
 - વાકપ્રચારતથા વ્યાકરણસાર
 - જા ગાઈડ ટુ 'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ' ભાગ ૧
 - જા બેઝિક વ્યાકરણ ભા. ૧
 - જા ગુજરાતમાં પ્રચલિત ૨૦૦૦ અંગ્રેજી શબ્દો
 - જા 'Basic Step by Step' અવતરણ પાઠ ૧-૧૦
 - જા ટાઈમ ટેબલ
 - જા બેઝિક ઇંગ્લિશનો પહેલો પાઠ
- રૂ. ૨ [પોસ્ટેજ છ આના]

ORDER FORM

[હિંદ બહારના ગ્રાહકોએ ૪ શીલીંગ મોકલવા]
સંચાલક : બેઝિક ઇંગ્લિશ ક્લાસ • લાઠી —ભોગ

શ્રીમાન,

માજીનમાં બતાવ્યા મુજબનો બેઝિક ઇંગ્લિશ ગ્રંથમાળાનાં પુસ્તકોનો પ્રથમ 'સેટ A' જેની મદદથી 'બેઝિક સ્ટેપ બાય સ્ટેપ'ના કુલ ૩૦માંના પહેલા ૧૦ પાઠ હું મારી જાતે, એક જ મહિનામાં, સંપૂર્ણ શીખી શકું, તે રૂ. ૨-૬-૦ના વી.પી.થી નીચેને સરનામે મોકલશો.

નામ _____

સરનામું _____

ગામ _____

તારીખ _____ સહી _____

[એકી સાથે આખી ગ્રંથમાળાના અગાઉથી ગ્રાહક થવા માટે આ ફોર્મ ભરી મોકલો.]
[હિંદ બહારના ગ્રાહકોએ ૧૦ શીલીંગનો પોસ્ટલ ઓર્ડર રજીસ્ટર્ડ કવરમાં મોકલવા કૃપા કરવી.]

સંચાલક : બેઝિક ઇંગ્લિશ ક્લાસ • લાઠી —ભોગ

શ્રીમાન,

હું બેઝિક ઇંગ્લિશ ગ્રંથમાળાનો [જેમાં તમે કુલ ૧૬ પુસ્તકો અને તે ઉપરાંત જે કોઈ નીકળે તે પૂર્તિઓ આપવા બંધાઓ છો.] અગાઉથી ગ્રાહક થવા માગું છું. માટે એ ગ્રંથમાળાનાં છપાઈ ગયેલાં પુસ્તકો નીચેને સરનામે વી. પી. થી મોકલશો, તથા બાકીનાં છપાય તેમ તેમ મોકલતા રહેશો. આખી ગ્રંથમાળાનું પૂરું લવાજમ આ વી. પી. માં જ વસૂલ કરવા વી. પી. રૂ. ૫-૪-૦નું કરશો.

નામ _____

સરનામું _____

ગામ _____

તારીખ _____

સહી _____

BOOK-POST

To

BASIC ENGLISH (

LATHI • Kathiawar

BOOK-POST

અઈ
સ્ટેમ
ચોરે

To

BASIC ENGLISH CLASS

LATHI • Kathiawar

[સ્વાધીન મુદ્રણાલય : રાણપુર]

